

Itt minden a régi, és mégis minden egész más! Egyszerre új és régi.
S bár ragaszkodna halálig néhány szép illúziójához az ember,
a legtöbb elköltözik tőle, mint a felnőtt gyerekek a szülői házból,
és csak nézünk utánuk meredt szemmel.

Emlékszem egy napra: New Yorkból jöttél meg éppen, fejedem új,
nagy, vakítóan hófehér prémkarimás farmerkalapod.
Az egész szerkesztőség tátott szájjal bámult téged,
az Amerikát járt büszke, glóriás alakot!

Hol az a kalap? És azok a régi szerkesztőségi tagok? Szanaszét mind,
aki van még, de egy jó részük már letűnt, akár a korszak,
hátrahagyva hírt, nevet, sok-sok papírhegyet –
lábjegyzeteket, amik tegnap még világra szóltak.

Nagy harcos, te mindennap kiálltál megküzdeni a nap zászlajáért!
A naptár felmutat, elejt, beépít, valahová leprésel.
Egykor vágyaktól dúltabb, esendőbb volt az arcod, közelebb,
most egy színész furcsa, mély, rekedtes hangján éltet az éter.

2006. május–2014. augusztus

Sopotnik Zoltán

ORBÁN OTTÓ / FILM / MOSZKVIC / MATT

Vegyünk fel két tetszőleges pontot
a világban: hogy melyik a kelet-európai,
azt a hiányérzet mondja meg. A kétely,
a keserű-derűs szorongás, amitől
egymásnak esnek a dicső Moszkvicok
egy kiégett fantasztikus filmben. Vagy
Ladák. Már olyan messzire vannak,
nem is tudom hirtelen megmondani.
A kétely meg a szorongás persze
nem csak a kocsikat roppantja össze,
roppant az mindent, ami ártatlanul
rezonál rá, ami/aki naivan szenzitív,
mert mást nem tehet, amikor mindennek/
mindenkinek szocialista árnyéka van.
Hiába építenek a világyűrbe telepeket,
akkor is. Amikor még az asztronauták

is feljelentenek, és Erika írógépek csattognak a Tejúton. Sok milliárd leütés, és nálunk a Földön letépett körmökből építenek szobrokat. A híradóban azért egészen mást mutatnak – legalább tíz évig hittem azt, hogy csak Irán és Irak háborúzik, meg két szovjet sakkozó, senki más. Ki tudhatta akkor, hogy van az országban egy improvizatív fura alak, aki, még el sem kezdődik a mérkőzés, mínusz lépésekből kemény mattot ad. Ráadásul nem is sakk tudós, vagy nem úgy.

ORBÁN OTTÓ / FILM / LÉPCSŐK

Vegyünk fel két tetszőleges pontot a világban: hogy melyik a kelet-európai, azt a hiányérzet mondja meg. Lépdetek az ország lépcsőin, botorkálok szűrős lépcsőházaiban, verem mankóimat suta korlátaihoz. Nem vagyok házmester, de át tudom érezni a büntudatot, a szégyent, hogy megint javítani kéne, de leszáradnak a szerszámért nyúló kezek. Amik meg kinőnek helyettük, inkább a közeli kába rendőrörsöt hívják fel mentális telefonon. A szocialista mennyezet majd később természetesen leszakad, de perpillanat még a büntudat meg a szégyen. A huszadik század habarcsa. A háború a spájzban is háború, a stelázsín meg lejátszhatók a legnagyobb csaták. A csipkelekvár teteje a párttitkár lehelete miatt penészes, mondják a szomszédok suttogva. Akár a kávéházban, ültem valaha egy kórházi ágyon, elhittem egy világot, rögtön univerzummá nőtte ki magát. Azóta félek, hogy a spiritualitásba poloskát szereltek a jól képzett ügynökök. Nem biztos, hogy a politika küldte őket. Hanem. És itt a vége. Futok vele döcögősen: medréből kilépő folyó vizén, lakástűzön át.